

Publicaties

Door Ed Colijn, Matty Berg [MB], Rob Felix [RF], Sylvia van Leeuwen [Mollusca], Jinze Noordijk [JN], Menno Reemer [MR] en Sytske de Waart [SdW]

Publicaties EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden

- Andeweg, R.W.G., W. Moerland, M. Reemer & M. Kos 2018. Vervolg monitoring pilot mozaïekmaaien Rotterdam-Zuid 2017. Vlinders, bijen en zweefvliegen. – EIS2018-03, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / bSR-rapport 336, Bureau Stadsnatuur Rotterdam.
- Aukema, B. & D.J. Hermes, 2018. Het wantsenproject 2017-2018: een tussenbalans. – EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Boer, P., J. Noordijk & A.J. van Loon 2018. Ecologische atlas Nederlandse mieren (Hymenoptera: Formicidae). – EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Colijn, E.O. & J. Noordijk 2018. Inventarisatie vermiljoenkever Vughtse Heide. – EIS2018-12, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Hallmann, C.A., Th. Zeegers, R. van Klink, R. Vermeulen, P. van Wielink, H. Spijkers & E. Jongejans 2018. Analysis of insect monitoring data from De Kaaistoep and Drenthe. – EIS2018-08, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / Department of Animal Ecology and Physiology, Faculty of Science, Institute for Water and Wetland Research, Radboud University, Nijmegen / German Centre for Integrative Biodiversity Research (iDiv), Leipzig / Stichting Willem Beijerink Biologisch Station, Loon / Natuurmuseum Brabant, Tilburg.
- Heijerman, Th. & J. Noordijk 2018. *Monochamus*-monitoring 2017: populatieonderzoek in de Schoorlse Duinen en evaluatie van nieuwe lokstoffen en een nieuw valtype. – EIS2018-07, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Kleijn, D., R.J. Bink, C.J.F. ter Braak, R. van Grunsven, W.A. Ozinga, I. Roessink, J.A. Scheper, A.M. Schmidt, M.F. Wallis de Vries, R. Wegman, F.F. van der Zee & Th. Zeegers 2018. Achteruitgang insectenpopulaties in Nederland: trends, oorzaken en kennislacunes. – Rapport 287, Wageningen Environmental Research / De Vlinderstichting, Wageningen / EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Noordijk, J., A.J. van Loon & J.P.J. Cox 2018. Miereninventarisatie van venoevers van de Groote Heide, met speciale aandacht voor steekmieren. – EIS2018-13, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Noordijk, J. & A.J. van Loon 2018. Miereninventarisatie voormalige gentiaanblauwtjesplek De Malpie. – EIS 2018-024, EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden.
- Norren, E. van, H. Sierdsema, R. Foppen, R. Kwak, G. Lelieveld, J. Noordijk, C. van Swaay & R. Zollinger 2018. Faunasoorten van bossen - pilot voor een methodiek om te bepalen welke faunasoorten in een regio belangrijk zijn voor bosbeheer. – Rapport 2016.062, Zoogdierverseniging.
- Raemakers, I., T. Faasen, M. Reemer & J.T. Smit 2018. Trends van wilde bijen in Noord-Brabant - Rapportage 2017. – EIS2018-01, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2018. Bijen en zweefvliegen op bedrijventerrein Grote Polder in 2018. – EIS2018-11, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M. 2018. Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. – EIS2018-06, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Reemer, M., M. Kos & L. Slikboer 2018. Bijen en zweefvliegen in het Land van Wijk en Wouden: herhaling 2018. – EIS2018-17, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Slikboer, L. & M. Reemer 2018. Bijen en zweefvliegen in wegbermen van de Lithse Polder: herhaling 2018. – EIS2018-15, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T. 2018. Voorkomen van het vliegend hert op enkele Veluwe defensieterreinen. – EIS2018-14, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smit, J.T., V.J. Kalkman & J. de Rond 2018. Basisgids hommels. – EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Smits, L.J.P.M. 2018. Spread, establishment and ecological impact of the invasive ant *Lasius neglectus* in urban areas. – EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / Radboud University, Institute for Water and Wetland Research, Department of Animal Ecology and Physiology, Nijmegen.
- Stip, A., M. Reemer & D. van Iersel 2018. Effecten van sinusbeheer op flora en fauna in Noord-Brabant - Voortgangsrapportage 2017. – EIS2018-02, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen.
- Velde, W. van der 2018. Saproxyle insecten in het Nederlandse en West-Europese natuurbeleid. – EIS2018-20, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / Universiteit Utrecht.
- Wallis de Vries, M.F., N. Lambrixx, J. Noordijk, J.T. Smit, A. van Rijsewijk & R. Zollinger 2018. Klimaatbestendig heidebeheer voor de fauna, informatie voor vrijwilligers en beheerders. – EIS2018-04, EIS Kenniscentrum Insecten / De Vlinderstichting, Wageningen / Stichting RAVON, Nijmegen.
- Wallis de Vries, M.F., J. Noordijk, J.T. Smit, N. Lambrixx, A. van Rijsewijk & R. Zollinger 2018. Naar een klimaatbestendige heidefauna in Noord-Brabant: Rapportage fase 2. – EIS2018-09, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / De Vlinderstichting, Wageningen / Stichting RAVON, Nijmegen.
- Wallis de Vries, M.F., J. Noordijk, J.T. Smit, T. van Wagenveld, A. van Rijsewijk, R. Zollinger, & M. Nijssen 2018. Optimalisatie van begrazing voor de heidefauna: resultaten fase 1. – EIS2018-10, De Vlinderstichting, Wageningen / EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / Stichting RAVON en Stichting Bargerveen, Nijmegen.
- Zeegers, Th. & J. Noordijk 2018. Insecten in het Buitenland van Rhooon 2017: patronen in soorten en biomassa in de Zegenpolder. – EIS2018-05, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Zeegers, Th., J.T. Smit & L. Slikboer 2018. Nulmeting inventarisatie insecten in Overijsselse bermen. – EIS2018-16, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden.
- Zollinger, R., H. Sierdsema, L. Sparrus, J.T. Smit, A. Vaessen, G. Lelieveld, M. La Haye, J. van Deijk & R. van Grunsven 2018. Onderzoek opgave provinciale biodiversiteit en biodiversiteit Noord-Brabantse bossen. EIS2018-19, EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden / Stichting RAVON, Nijmegen.

Overige publicaties Nederland

- Akkermans, R. 2018. Een jaar wantsenwerkgroep. – *Natuurhistorisch Maandblad* 107 (3): 47-48.
- Anonymous 2017. Zoekd(w)ier. Zebra-zeespin *Ammothea hilgendorfi*. – *Zoekbeeld* 7 (2): 36.
- Anonymous 2018. Leuke waarnemingen 2017. – *HymenoVaria* 16: 9-12.
- Arens, P. 2018. Bijen in koeienkeutels. – *HymenoVaria* 17: 49.
- Aukema, B. 2018. Wantsen op licht (Hemiptera: Heteroptera). – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 79-83.
- Baks, A. & D. Groenendijk 2018. Effecten van begrazing op dagvlinders en sprinkhanen. – *Tussen Duin & Dijk* 17 (4): 8-11.
- Balster, W.A. 2017. Bijzondere bloedzuiger in het gebied van Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. – *Macrofaunanieuws* 139: 9-10.
- Barendregt, A. 2017. Voorwoord van onze voorzitter: De Sectie Diptera in 25 jaar. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 3-4.
- Barendregt, A. 2017. Aat Barendregt. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 5-6.
- Beenen, R. 2018. Bladkevers van het zuidelijk deel van Nationaal Park De Meinweg. – *Natuurhistorisch Maandblad* 107 (10): 179-188.
- Beenen, R. 2018. De Judasboomkever, een onschadelijke exoot in Nederland. – *Natuurhistorisch Maandblad* 107 (10): 197-199.
- Beentjes, K.K., A.G.C.L. Speksnijder, M. Schilthuizen, B.E.M. Schaub & B.B. van der Hoorn 2018. The influence of macroinvertebrate abundance on the assessment of freshwater quality in The Netherlands. – *Metabarcoding and Metagenomics* 2: 1-8.
- Bendt, T., H. Cuppen & D. Tempelman 2018. Eerste vondst van de larve van *Tanytarsus recurvatus* Brundin 1947 in Nederland. – *Macrofaunanieuws* 145: 3-10.
- Berg, M.P. 2018. Bodembeesten in Beeld 1 (1): [1-6]. – Digitale nieuwsbrief van de NEV-sectie Bodemfauna / van der Drift.
- Bestuur Mierenwerkgroep 2018. In memoriam Nico W. Elffrich. – *Forum Formicidarum* 19 (1): 4-6.
- Bieman, C.F.M. den & M. de Haas 2018. Vier nieuwe dwergcicaden voor Nederland (Homoptera: Cicadomorpha: Cicadellidae). – *Entomologische Berichten* 78 (3): 102-106.
- Bink, J. 2018. Opilionieuws - Hoe vergaet het *Leiobunum religiosum* en *Nelima gothica* op de Maasvlakte? – *Nieuwsbrief SPINED* 37: 36.
- Bink, R. & L. Soldaat 2018. Achteruitgang insectenpopulaties en het NEM. – *NEM nieuwsbrief* 19: 2-3.
- Boeken, M. 2018. Natuurbruggen van levensbelang voor bodemfauna. – *Tussen Duin & Dijk* 17 (3): 18-23.
- Boer, P., J. Noordijk, Th. Heijerman, K. Verhoogt & R. van Vugt 2018. De tweekleurige hartknoopmier, *Cardiocondyla obscurior*, in de Hortus botanicus Leiden (Hymenoptera: Formicidae). – *Entomologische Berichten* 78 (1): 10-15.
- Boer, P., H. Spijkers & P. van Wielink 2018. Top zeven avonden: mieren op licht in de Kaaistoep. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 97-98.
- Boer, J. de 2018. Verslag excursie West-Drenthe, 1 juli 2017. [Mollusca]. – *Spirula* 414: 7-11.
- Boesveld, A. 2018. onderzoek naar het voorkomen van nauwe korfslak in de zeereep ter hoogte van het Zwarte Pad te Scheveningen in het kader van geplande zandsuppleties. – Bureau Vertigo Research, Dordrecht.
- Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling 2018. Monitoring nauwe korfslak Delflandse Kust' in het kader van Nb-wetvergunning Kustversterking Delflandse Kust. Vijfde en laatste inventarisatiejaar (2017). – Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Boesveld, A. 2018. Onderzoek naar het voorkomen van de platte schijfhoren in watergangen langs de A15 bij Papendrecht. – Bureau Vertigo Research, Dordrecht & Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Boesveld, A. 2018. Voorkomen nauwe korfslak rond en nabij de Telefoonbunker in het Vinetaduin. – Bureau Vertigo Research, Dordrecht.
- Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling 2018. Kop van Schouwen een nieuw bolwerk voor genaveld tonnetje. – Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling, T. Neckheim, R.H. de Bruyne & J.de Boer 2018. Nauwe korfslak in het nauw door natuurbeheer. – *Nature Today*.
- Bouma, A. & Th. Zeegers 2018. Waarnemingen aan Sarcophagidae bij nesten van *Bembix rostrata*. – *De Vliegenmepper* 27 (1): 6-8.
- Bree, E. de 2017. Strongylophthalmyiidae, a family new to the fauna of the Netherlands (Diptera, Acalyptrata). – *Dipterists Digest* 24: 179-184.
- Bree, E. de 2017. Elias de Bree. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 38.
- Bree, E. de 2018. Spoort het geelbandkrieltje (op)?! – *De Vliegenmepper* 27 (1): 10-12.
- Bree, E. de & R. Ketelaar 2018. *Neoalticomerus formosus* new for the fauna of the Netherlands (Diptera: Odiniidae). – *Entomologische Berichten* 78 (6): 226-228.
- Brugel, P. van 2018. Broedcellen van *Isodontia mexicana*. – *HymenoVaria* 17: 59-60.
- Breure, A.S.H., C. Audibert & J.D. Ablett 2018. Pierre Marie Arthur Morelet (1809-1892) and his contributions to malacology. – *Nederland Malacological Society, Leiden*
- Broek, R. van den, J.T. Smit, E. de Bree & K. Beentjes 2018. *Tolmerus calceatus* (Meigen) confirmed as a valid species separate from *Tolmerus atricapillus* (Fallén) (Diptera: Asilidae). – *Zootaxa* 4508 (2): 249-258.
- Brugge, B. 2017. Ben Brugge. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 8-9.
- Brugge, B. & P. Zomerdijk 2018. Twee nieuwe zweefvliegen. – *Tussen Duin & Dijk* 17 (1): 4-5.
- Burgers, J. 2018. *Corticeus fasciatus* (Coleoptera: Tenebrionidae), een nieuwe doodhoutkever voor de Nederlandse fauna. – *Entomologische Berichten* 78 (3): 88-90.
- Burgers, J. & Th. Heijerman 2018. *Lymexylon navale* (Coleoptera: Lymexylidae) opnieuw gevonden in Nederland, met aantekeningen over de vermeende schadelijkheid van deze soort. – *Entomologische Berichten* 78 (1): 22-31.
- Ciliberti, P. 2017. De ongelijke strijd om mooie genitaalpreparaten te maken. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 27-28.
- Colijn, E.O. 2018. Een vierde netschildkever voor Nederland: *Platycis minutus* (Coleoptera: Lycidae). – *Entomologische Berichten* 78 (3): 91-94.
- Cornelissen, A.C.M., J. Tom, C. van Dooremalen & R. van Tol

2018. De Aziatische hoornaar: gevolgen voor bestuivers en bestuiving. – Wageningen Research, Wageningen.
- Cupedo, F. & M. Prick 2018. Hoe reageren overwinterende macronachtvlinders op de zachtere winters? – Entomologische Berichten 78 (6): 198-204.
- Cuppen, H., D. Tempelman & T. van Haaren 2018. Photographic Catalogue of north west European *Tanytarsus* species (Diptera: Chironomidae: Chironominae: Tanytarsini). 2nd updated version, published 1 November 2018 as Special Issue of Macrofauna Newsmail. – <https://tinyurl.com/y8t6jxgd>.
- Dek, N.-J. 2017. Niels-Jan Dek. – De Vliegenmepper 26 (2): 26.
- Dekker, K. & D. Hoogeboom 2018. Vrijwilligers meten biodiversiteit van oevers. – Tussen Duin & Dijk 17 (3): 26-29.
- Dekkers, A. 2018. Spinnen. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 94-95.
- Diemen, A. van 2018. Veldwespensociëteit. – HymenoVaria 17: 48.
- Drost, B. 2018. *Paederus riparius* versus *P. fuscipes* (Staphylinidae). – Sektie Everts Info 119: 4-5.
- Drost, B. 2018. Over het genus *Malachius* olim en in het bijzonder de vrouwtjes van *Malachius bipustulatus* en *Cordylepherus viridis* (Melyridae). – Sektie Everts Info 120: 16-20.
- Drost, B. 2018. *Helophorus flavipes* en *H. obscurus* (Hydrophilidae). – Sektie Everts Info 121: 7-9.
- Drost, B., O. Vorst, C. van de Sande, J. Cuppen, T. de Goeij, A. Dees & J. Muilwijk 2018. Verslag voorjaarsexcursie Boezem van Brakel, 13 mei 2017. – Sektie Everts Info 119: 7-15.
- Drukker, D. 2018. Cryptische haftensoorten in Nederland? – Macrofaunanieuwsbrief 140: 2-8.
- Duinen, J. van 2018. Opilioniëus - De ontwikkeling van *Homalenotus quadridentatus* in beeld gebracht. – Nieuwsbrief SPINED 37: 34-35.
- Eck, A. van 2017. André van Eck. – De Vliegenmepper 26 (2): 7.
- Emmond, E.M. van, P.M. van Bodegom, M.P. Berg, J.W.M. Wijsman, L. Lewis, G.M. Janssen & R. Aerts 2018. A mega-nourishment creates novel habitat for intertidal macroinvertebrates by enhancing habitat relief of the sandy beach. – Estuarine, Coastal and Shelf Science 207: 232-241.
- Elfferich, C. 2018. Basisgids Spinnen. – KNNV Uitgeverij, Zeist.
- In deze aantrekkelijke gids wordt ingegaan op soorten die veel voorkomende, die vaak bij menselijke bebouwing worden waargenomen en die een opvallend uiterlijk hebben. Na een inleiding over spinnefamilies, andere spinachtigen, lichaamsbouw, leefwijze en mogelijkheden tot bestudering, volgen zeventig soortbeschrijvingen. Elke soort krijgt een pagina toebedeeld die goeddeels gevuld is met mooie en duidelijke foto's. De soorttekst behandelt de periode wanneer volwassen spinnen aanwezig zijn, de biotopen, afmetingen van de adulten, uiterlijk van het web en de eicoon en kenmerken om tot een soort te komen. Gelukkig wordt vaak genoemd welke soorten sprekend lijken op de betreffende soort, zodat telkens duidelijk is dat voor een betrouwbare determinatie soms naar extra literatuur gegrepen moet worden. Voor de beginnende arachnoloog of de breed geïnteresseerde natuurwaarnemer is dit een prima uitgave. [JN]
- Erkelens, J. van 2017. De oude en de nieuwe tijd. – De Vliegenmepper 26 (2): 17-18.
- Essink, K. 2018. Brakwaterkorkkels *Cerastoderma glaucum* (Bruguier, 1789) op de Boschplaat (Terschelling)? Een update. – Spirula 415: 29.
- Evers, N. 2018. Data-analyses macrofaunagegevens. – Macrofaunanieuwsbrief 140: 13.
- Faasen, T., F. van Nunen, O. Vorst, R. Jansen, C. van de Sande, G. van Ee, C. Borghout & A. Threels 2018. Verslag excursie De Geelders 17 juni 2017. – Sektie Everts Info 120: 4-15.
- Faasse, M.A. 2018. Pacificische zeepok *Balanus glandula* in Nederland. – Macrofaunanieuwsbrief 142: 3-5.
- Faasse, M. 2018. A record of the Asian mussel *Arcuatula senhousia* (Benson in Cantor, 1842) from NW Europe (the Netherlands). – Spirula 416: 14-15.
- Faasse, M. 2018. *Haminoea japonica* Pilsbry, 1895 (Gastropoda: Cephalaspidea) new to the Netherlands. – Spirula 416: 16-19.
- Faasse, M.A., L. Verboom & L. van der Loos 2018. De Pacificische vlokreeft *Aoroides semicurvatus* in Nederland. – Macrofaunanieuwsbrief 140: 21-23.
- Felix, R., B. Aukema, P. Boer, E. Bouvy, A. Dekkers & J.W. van Zuijlen 2018. Pijpvallen (vervolg). – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 85-93.
- Felix, R.P.W.H., P.H. van Hoof, P. Hoppenbrouwers, V. de Jong & R.F.M. Krekels 2018. Insecten in de Limburgse goudgroene natuur. Driejarig onderzoek naar libellen, dagvlinders en sprinkhanen & krekels. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (7): 125-134.
- Franken, O. & M.P. Berg 2018. Entomofauna van de Noord-Hollandse duinen. Verslag van de 171e NEV-zomerbijeenkomst. – Entomologische Berichten 78 (2): 42-69.
- Franken, O., M. Huizinga, J. Ellers, J. & M.P. Berg 2018. Heated communities: large inter- and intraspecific variation in heat tolerance across trophic levels of a soil arthropod community. – Oecologia 186 (2), 311-322.
- Franssen, M. 2018. Indrukken van het vlinderjaar 2017. – Franje 21 (41): 30-32.
- Geluk, M. & J. Wind 2017. De leerschool van de kleine schoonheden. – De Vliegenmepper 26 (2): 15-16.
- Gemert, L.J. van, A.S.H. Breure, J.J.M.M. van Ooijen & C.J.P.J. Margry 2018. Inventarisatie van de land- en zoetwatermollusken van Fort bij Rijnaauwen. Spirula 414: 18-26.
- Geraeds, R. 2018. Waarnemingen van libellen buiten de directe omgeving van het water. Het gebruik van een voormalige akker door libellen. – Brachytron 19 (2) [2017]: 77-89.
- Gmellig Meyling, A. 2017. Verbod op tributyltin en het herstel van de Nederlandse purperslak-populatie. – Zoekbeeld 7 (2): 9-15.

- Gmelig Meyling, A.W. 2018. Pilot-experiment: verplaatsen van nauwe korfslakken (*Vertigo angustior*) voor mitigatie ten behoeve van de effecten van de aanleg Hoekse lijn door het Vinetaduin. – Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Gmelig Meyling, A. & F. Driessen 2017. Purperslak-monitoring in beeld (PIMP-project). – Zoekbeeld 7 (2): 16-18.
- Gregersen, K. & O. Karsholt 2017. Taxonomic confusion around the peach twig borer, *Anarsia lineatella* Zeller, 1839, with description of a new species (Lepidoptera, Gelechiidae). – Nota Lepidopterologica 40(1): 65-85.
- Groenen, F., M. Prick, A. Schreurs & F. Cupedo 2018. *Eucosma balatonana* (Lepidoptera: Tortricidae), een nieuwe soort voor de Nederlandse fauna. – Entomologische Berichten 78 (6): 218-220.
- Groenewoud, H. 2018. Verslag bijeenkomst sectie Ter Haar op 4 november 2017 te Schoonrewoerd. – Franje 21 (41): 22-24.
- Groothuis, J. 2018. Een kijk in het minibrein van de mier. – Forum Formicidarum 19 (1): 6-11.
- Groenink, H. 2018. Faunistische mededelingen. – Franje 21 (42): 85-86.
- Groothuis, J. 2018. Miereninteracties in beeld II. – Forum Formicidarum 19 (2): 5-6.
- Grunsven, R. van & G. De Knijf 2018. Portret: gaffellibel (*Ophiogomphus cecilia*). – Brachytron 19 (2) [2017]: 125-127.
- Haaren, T. van 2017. Komen er Paardenhaarwormen (Nematomorpha) voor in Nederland? – Macrofaunanieuwsbrief 139: 2-8.
- Haaren, T. van 2017. *Sinelobus* verbreidt zijn areaal naar de Oostzee via het Noord-Oostzeekanaal. – Macrofaunanieuwsbrief 139: 13-15.
- Haaren, T. van 2017. Slijkgarnalen: het genus *Leptocheirus* in Nederland (Amphipoda: Corophiidae). – Zoekbeeld 7 (2): 19-21.
- Haaren, T. van 2018. To be or not to be a *Pisidium*. – Macrofaunanieuwsbrief 140: 15.
- Heijerman, Th. 2018. De foretische mijt *Boletoglyphus boletophagi* voor het eerst gemeld voor Nederland (Acari: Acaridae). – Entomologische Berichten 78 (3): 107-111.
- Heijerman, Th., R.Ph. Jansen & C. van de Sande 2018. *Synchita undata* nieuw voor de fauna van Nederland en nieuwe vondsten van *Synchita variegata* (Coleoptera: Zopheridae). – Entomologische Berichten 78 (3): 82-87.
- Helsdingen, P.J. van 2018. Spin van het jaar 2018: *Steatoda bipunctata*, de koffieboonspin. – Nieuwsbrief SPINED 37: 24.
- Helsdingen, P.J. van 2018. Faunistiek. – Nieuwsbrief SPINED 37: 28-29.
- Helsdingen, P.J. van 2018. Recent changes in nomenclature (2018.1). – Nieuwsbrief SPINED 37: 30-31.
- Helsdingen, P.J. van 2018. Jaarlijkse excursie in 2017: Orderbos bij Apeldoorn, kort verslag. – Nieuwsbrief SPINED 37: 32-33.
- Hendriks, P. & M. Méndez 2018. Larval feeding ecology of the stag beetle *Lucanus cervus* (Coleoptera: Lucanidae). – Entomologische Berichten 78 (6): 205-217.
- Hermans, J.T. 2018. *Cylindromyia bicolor*, een nieuwe sluipvlieg in de Meinweg. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (1): 1-2.
- Hoeymans, B. 2018. De libellenfauna van het Merkske. – Brachytron 19 (2) [2017]: 55-70.
- Hop, H., R. Heusinkveld, Bureau Biota, Wetterskip Fryslân & Aquon 2018. Bijzondere waarnemingen. – Macrofaunanieuwsbrief 140: 16-20.
- Hoven, W. van den 2017. Opa, wat heb je in je netje? – De Vliegenmepper 26 (2): 37.
- Hoven, W. van den 2018. Verslag van een warm Diptera-weekend 2017 in Voorne. – De Vliegenmepper 27 (1): 13-19.
- Huisman, H. 2018. Over enkele Belgische en Nederlandse tortriciden uit 2017. – Franje 21 (41): 15-16.
- Huisman, H. 2018. Een bijzondere *Caloptilia*. – Franje 21 (42): 68-69.
- Ivens, A.B.F. 2018. Ondergrondse veehouderij door mieren: een model voor samenwerking in de natuur. – Forum Formicidarum 19 (1): 11-15.
- IVN Westerveld 2018. Zet de berm in bloei voor de bij. – KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Jansen, M. 2018. Rectificatie. – Franje 21 (41): 13-14.
- Jansen, E.A., A. bij de Vaate & A.D.P. van Peursen 2018. Mollusken in een verlandingszone in het Markermeer. – Spirula 415: 34-35.
- Jansen, R., C. van der Sande, O. Vorst, F. van Nunen, B. Drost, J. Cuppen, A. Littel, A. Dees, H. Boonstra, J. Winkelman, T. de Goeij, T. Breeschoten, B. van Maanen, A. Masseur & A. Threels 2018. Verslag weekendexcursie Friesland 9 t/m 11 september 2016. – Sektie Everts Info 118: 7-16.
- Jong, H. de 2017. De aantallen van de Nederlandse Diptera. – De Vliegenmepper 26 (2): 24-25.
- Jong, R. de 2018. Harry van Oorschot, 20 januari 1933 - 28 september 2017. – Entomologische Berichten 78 (1): 33-34.
- Kalkman, V.J., J.-P. Boudot, R. Bernard, G. De Knijf, F. Suhling & T. Termaat 2018. Diversity and conservation of European dragonflies and damselflies (Odonata). – Hydrobiologia 811 (1): 269-282.
- Kerstes, N.A.G., T. Breeschoten, V. Kalkman & M. Schilthuizen 2018. Snail shell colour evolution in urban heat islands detected via citizen science. – bioRxiv 424564; <https://doi.org/10.1101/424564>.
- Keulen, S.M.A., G.D. Majoor & W.J.M. Maassen 2018. Een nieuwe soort voor Nederland: *Xerotricha conspurcata* (Draparnaud, 1801). – Spirula 416: 20-22.
- Keulen, S.M.A., G.D. Majoor & W.J.M. Maassen 2018. *Xerotricha conspurcata* (Draparnaud, 1801), a new species for The Netherlands (Gastropoda, Pulmonata, Hygromiidae). – Basteria 82(1-3): 43-49.
- Kleef, H. van, G. van Dijk, I. Scholten, E. Schreurs & J. Brouwer 2018. Habitatieisen van brede geelgerande waterroofkever ontrafeld door af te dalen langs de voedselketen. – De Levende Natuur 119 (4): 195-199.
- Kime, R.D. & H. Enghoff 2017. Atlas of European Millipedes 2: Order Julida (Class Diplopoda). – European Journal of Taxonomy 346: 1-299.
- Klink, R. van & M.F. WallisDeVries 2018. Risks and opportunities of trophic rewilding for arthropod communities. – Philosophical Transactions of the Royal Society B 373 (1761): 20170441. <http://dx.doi.org/10.1098/rstb.2017.0441>.
- Kos, M. 2018. Hommels kijken in Polen – een tijdreis naar het Nederland van Thijsse. – HymenoVaria 17: 61-64.

Krediet, A., J. van Leeuwen & T. Fernhout 2017. Fotogids Springstaarten (Collembola). – Stichting Jeugdbonds-uitgeverij, 's-Graveland.

Springstaarten mogen zich in een warme belangstelling verheugen. Er zijn veel websites met mooie foto's van menige soort maar een Nederlands (of anderstalig) fotogidsjes ontbrak nog. Deze is er nu. In dit

gidsje staan een 50-tal algemene soorten die, met een enkele uitzondering, in het hele land zijn te vinden. De volgorde van de soorten is min of meer willekeurig, beginnend met de bolvormige springstaarten, gevolgd door de wat grotere sterk behaarde soorten, door naar de glimmende springertjes met schubben op het lichaam en eindigend bij de lichte tot witte en blinde soorten die dieper in de bodem leven. De foto's worden kort ingeleid

en bij elke soort of genus staat summier wat informatie over de herkenning en habitat van voorkomen. Deze collectie van foto's geeft een mooi overzicht van de vormenrijkdom en kleurvariatie binnen deze groep van leuke bodemdieren. Een andere sterk punt van het gidsje is dat het de beginnende springstaartendetermineerder enige houvast biedt bij het op naam brengen van soorten. Een gebruikswaarschuwing is wel op zijn plaats; van veel springstaarten in het gidsje zijn (sterk) vergelijkbare soorten niet afgebeeld en ook kun je een aantal afgebeelde soorten niet met zekerheid vanaf een foto op naam brengen. Microscopisch onderzoek van verzameld materiaal blijft helaas noodzakelijk. Dit neemt niet weg dat de fotogids springstaarten een mooie en welkome aanvulling is op de serie bodemfaunagidsen die de afgelopen jaren zijn verschenen. [MB]

Kuper, J. 2017. Toen *Eupeodes* nog *Metasyrphus* was of hoe een zweefvliegtelling na bijna 25 jaar werd herhaald. – De Vliegenmepper 26 (2): 10-12.

Langbroek, W., C. van de Sande & D. Tempelman 2018. Bijzondere soorten macrofauna in het beheergebied van Waternet in 2017. – Macrofaunanieuwsbrief 141: 2-6.

Langbroek, W., C. van de Sande & D. Tempelman 2018. Bijzondere soorten macrofauna in de Pirolavlake. – Macrofaunanieuwsbrief 144: [2-4].

Leeuwen, S. van 2018. Enkele bijzondere schelpenvondsten in de visnetten van de 10e expeditie 'Duik de Noordzee Schoon'. – Spirula 414: 54-55.

Leeuwen, S. van 2018. Rectificatie: Vondsten in de visnetten. – Het Zeepaard 78(1): 39. Leij, L. van der 2017. Genetisch belast. – De Vliegenmepper 26 (2): 39.

Lemmens, M. 2018. Resultaten van het project "Onder de loep. 'Citizen science' in Limburg. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (4): 57-61.

Lemmens, M. 2018. Onder de loep. Heggenrank. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (6): 122.

Lemmens, M. 2018. Onder de loep. Bosbeek- en weidebeekjuffer. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (7): 143-144.

Lemmens, M. 2018. Onder de loep. Kolibrievlinder. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (8): 151.

Lemmens, M. 2018. Onder de loep. Rotsheidenetwants. – Natuurhistorisch maandblad 107 (10): 200.

Lenders, A.J.W. 2018. Sexuele dimorfie bij grote waterroofkevers. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (1): 3-10.

Lenders, A.J.W. 2018. Ecologie en verspreiding van de geelgerande waterroofkevers in Limburg. Deel 1. De gewone geelgerande waterroofkever (*Dytiscus marginalis*). – Natuurhistorisch Maandblad 107 (3): 40-46.

Lenders, A.J.W. 2018. Ecologie en verspreiding van de geelgerande waterroofkevers in Limburg. Deel 2. De veengeelgerande waterroofkever (*Dytiscus dimidiatus*). – Natuurhistorisch Maandblad 107 (6): 113-119.

Lenders, A.J.W. 2018. Ecologie en verspreiding van de geelgerande waterroofkevers in Limburg. Deel 3. De gevlekte geelgerande waterroofkever (*Dytiscus circumflexus*). – Natuurhistorisch Maandblad 107 (8): 143-148.

Lenders, A.J.W. 2018. Ecologie en verspreiding van de geelgerande waterroofkevers in Limburg. Deel 4. De noordse geelgerande waterroofkever (*Dytiscus lapponicus*). – Natuurhistorisch Maandblad 107 (10): 189-197.

Lenders, A.J.W. 2018. Ecologie en verspreiding van de geelgerande waterroofkevers in Limburg. Deel 5. De zwartbuik geelgerande waterroofkever (*Dytiscus semisulcatus*), de brilgeelgerande waterroofkever (*Dytiscus circumcinctus*) en de brede geelgerande waterroofkever (*Dytiscus latissimus*). – Natuurhistorisch Maandblad 107 (12): 239-244.

Lenders, A.J.W. 2018. De invloed van de medicinale bloedzuiger op amfibieën. Opmerkelijke waarnemingen in Nationaal Park De Meinweg. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (11): 225-228.

Leria, L., R. Sluys & M. Riutort 2018. Diversification and biogeographic history of the Western Palearctic freshwater flatworm genus *Schmidtea* (Tricladida: Dugesidae), with a redescription of *Schmidtea nova*. – Journal of Zoological Systematics and Evolutionary Research 56: 335-351.

Loon, A.J. van 2018. Miereninteracties in beeld I. – Forum Formicidarum 19 (2): 3-4.

Loon, A.J. van 2018. MWG-excursie naar Staelduinsche Bos en Hoek van Holland. – Forum Formicidarum 19 (2): 6-9.

Loon, A.J. van & J. Noordijk 2018. MWG-excursie naar de Plateaux op 26 augustus 2017. – Forum Formicidarum 18 (3): 3-7.

Mabelis, A.A. 2018. Boomnest van de behaarde bosmier. – De Levende Natuur 119 (3): 110-113.

Majoer, G. 2018. De zoetwaterneriet na 50 jaar terug in Limburg. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (9): 174-175.

Majoer, G. 2018. De zoetwaterneriet *Theodoxus fluviatilis* (Linnaeus, 1758) na 50 jaar levend teruggevonden in Maastricht, Limburg. – Spirula 415: 36-37.

Majoer, G. & S. Keulen 2018. Mollusken van de Berghofweide. – Natuurhistorisch Maandblad 107 (2): 17-23.

Majoer, G., S. Keulen & S. van Leeuwen 2018. Verslag van de NMV-excursie naar Midden- en Zuid-Limburg, 25-27 augustus 2017. – Spirula 414: 33-38.

Manger, R. 2018. Gedrag van een vrouwtje noordse winterjuffer (*Sympecma paedisca*) tijdens overwintering in Nederland. – Brachytron 19 (2) [2017]: 104-113.

Manger, R. & H.A. Moorlag 2018. Een uitsluitende blauwe glazenmaker (*Aeshna cyanea*) eind oktober in Nederland. – Brachytron 19 (2) [2017]: 114-116.

Margry, K. & P. van Wielink 2018. De weekdieren van de Kaaistoep van 2014-2017. Met een beknopt overzicht van alle soorten tot op heden gedetermineerd. – In: Peeters, T.,

- A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 55-60.
- Meekel, J. 2017. Waarom vang ik vliegen of waarom ben ik vliegen gaan vangen? – *De Vliegenmepper* 26 (2): 14.
- Meert, R. 2018. Nachtvlinders met hamer en beitel: met andere ogen naar vlinders kijken. – *Franje* 21 (41): 9-11.
- Megens, P. 2018. Remigratie? – *HymenoVaria* 17: 53-54.
- Meijer, J. & A. Barendregt 2018. Forty years of undisturbed change in the ground dwelling fauna in the Lauwersmeer, a reclaimed tidal estuary of the Dutch Waddensea. – *Entomologische Berichten* 78 (4): 122-151.
- Menkhorst, H.P.M.G. & F.P. Wesselingh 2018. De fossiele slakken van de Nederlandse kust II. Deel 12. Eulimacea, Cerithiopsacea, Triforacea. – *Spirula* 415: 38-51.
- Middelma, V. 2018. Het Dashorsterpad bij Woudenberg. – *Franje* 21 (42): 52.
- Mienis, H.K. 2018. Een eerste verkenning van de aanwezigheid van landslakken in Wilhelmina-Oord nabij Sint Nicolaasga, Friesland. – *Spirula* 416: 23-24.
- Mienis, H.K. 2018. Aanvullende gegevens betreffende de landslakken van park Heremastate in Joure, Friesland. – *Spirula* 415: 52.
- Mienis, H.K. 2018. Een eerste verslag over het voorkomen van zoetwatermollusken en hygrofiele landslakken in het plasdrasgebied 'Eerste Plak' bij Lies, Terschelling. – *Spirula* 414: 41-43.
- Milla, L., E.J. van Nieukerken, R. Vijverberg, C. Doorenweerd, S.A. Wilcox, M. Halsey, D.A. Young, Th.M. Jones, A. Kallies & D.J. Hilton 2018. A preliminary molecular phylogeny of shield-bearer moths (Lepidoptera: Adeloidae: Heliozelidae) highlights rich undescribed diversity. – *Molecular Phylogenetics and Evolution* 120: 129-143.
- Moerdijk, P.W., F. van Nieulande & R. POUWER 2018. De fossiele schelpen van de Nederlandse kust II, deel 13. Turritellidae en Vermetidae. – *Spirula* 416: 25-36.
- Mol, A.W.M. 2018. De larve van de bladwesp *Monostegia nigra* (Hymenoptera: Tenthredinidae). – *Entomologische Berichten* 78 (2): 76-77.
- Mol, A. 2018. Een merkwaardige cicade in de Kaaistoep. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 75-77.
- Mol, A., D. Drukker & P. van Wielink 2018. Haften in de Kaaistoep (Insecta: Ephemeroptera). – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 69-74.
- Moorsel, G. van 2017. De stippeltweedraadworm *Pseudopolydora paucibranchiata* in Nederland. – *Zoekbeeld* 7 (2): 5-8.
- Muus, T. 2018. Verslag bijeenkomst Sectie Snellen op 14 oktober 2017 te Amersfoort. – *Franje* 21 (41): 4-9.
- Muus, T. 2018. Verslag bijeenkomst Sectie Snellen op 7 april 2018 te Amersfoort. – *Franje* 21 (42): 59-68.
- Muus, T. 2018. Enkele 'faunistische' uitblinkers, waaronder *Hypsopygia nostralis* (Pyralidae) als nieuwe adventief in Europa. – *Franje* 21 (42): 76-78.
- Naves, C. 2018. Jan Elfrink, een markante man op 102-jarige leeftijd overleden. – *Franje* 21 (41): 14-15.
- Naves, C. 2018. Vlinderwaarnemingen te Drempt en omgeving. – *Franje* 21 (42): 69-71.
- Neckheim, C.M. 2018. Over de zandslak *Theba pisana* (O.F. Müller, 1774) en de cilindrische korfslak *Truncatellina cylindrica* (A. Férussac, 1807) in Domburg, Zeeland. – *Spirula* 416: 40-41.
- Neckheim, T. & S. van Leeuwen 2017. Twee nieuwe landslakken op Terschelling. – *Zoekbeeld* 7 (2): 26.
- Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit 2018. Rapport fyto-sanitaire signaleringen 2017. – Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit, Utrecht
- Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit 2018. First finding of a single dead female beetle of *Popillia japonica* in a trap at the cargo platform of Schiphol Airport. – Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit, Utrecht.
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit 2018. *Popillia japonica* Newman (EU-IAII). Korte risicobeoordeling, laatste update oktober 2018. – Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, Utrecht.
- Neu, P.J., H. Malicky, W. Graf & A. Schmidt-Kloiber 2018. Distribution Atlas of European Trichoptera. – *Tierwelt Deutschlands*. Teil 84: 1-891.
- Niet, E. van der & M. Kooijman 2017. Geslaagde oefenochtend van het Strand Monitoring Project (SMP) Katwijk-Noordwijk. – *Zoekbeeld* 7 (2): 23-25.
- Nieuwenhuijsen, H. 2018. Veldwaarneming aan bijen. – *HymenoVaria* 17: 44-45.
- Nieuwenhuijsen, H. 2018. Veldobservaties aan spinnendoders (3). – *HymenoVaria* 17: 45-46.
- Nieuwenhuijsen, H. 2018. Kweekresultaten uit sigaargallen. – *HymenoVaria* 17: 65.
- Nieuwenhuizen, A. van 2017. *Psectrocladius*-larventabel. – *Macrofaunanieuws* mail 139: 8.
- Nieuwenhuizen, A. van 2017. *Psectrocladius* (*Psectrocladius*) larven. – Gepubliceerd als bijlage van *Macrofaunanieuws* mail 139, <https://tinyurl.com/yc7zghsp>.
- Nieuwenhuizen, A. van 2018. Nog iets over *Psectrocladius*. – *Macrofaunanieuws* mail 140: 24.
- Nieukerken, E.J. van, D.C. Lees, C. Doorenweerd, J.C. Koster, R. Bryner, A. Schreurs, M.J.T.N. Timmermans & K. Sattler 2018. Two European *Cornus* L. feeding leafmining moths, *Antispila petryi* Martini, 1899, sp. rev. and *A. treitschkiella* (Fischer von Röslerstamm, 1843) (Lepidoptera, Heliozelidae): an unjustified synonymy and overlooked range expansion. – *Nota Lepidopterologica* 41(1): 39-86.
- Noordijk, J. 2018. Ondetermineerbare jachtkrabspin tussen bananen (Araneae: Sparassidae: Nolavia). – *Entomologische Berichten* 78 (5): 194-195.
- Noordijk, J. 2018. Een bruidsvlucht van de diefmier *Solenopsis fugax*. – *Forum Formicidarum* 19 (2): 9-12.
- Noordijk, J. 2018. Opilionieuws - Werkgroepexcursie Rivierengebied. – *Nieuwsbrief SPINED* 37: 37.
- Noordijk, J. 2018. Tuinspinnen. – *Onze eigen TUIN* 64 (2): 20-22.
- Noordijk, J. & K. van Dorp 2018. Een geïmporteerd exemplaar van de 'bananenspin' *Cupiennius salei* (Araneae: Ctenidae) aangetroffen in de Naturalis-collectie. – *Nieuwsbrief SPINED* 37: 25-27.
- Noordijk, J. & Th. Heijerman 2018. *Dictyoptera aurora*, een nieuwe doodhoutkever voor de Nederlandse fauna (Coleoptera: Lycidae). – *Entomologische Berichten* 78 (3): 95-101.
- Noordijk, J. & A.J. van Loon 2018. Een nieuwe verspreidings-

- atlas van de Nederlandse mieren. – Forum Formicidarum 19 (1): 18-23.
- Noordijk, J., J. Bink & R. Morssinkhof 2018. De kaskaardespinnen *Uloborus plumipes* heeft zich wijd verspreid gevestigd in Nederland (Araneae: Uloboridae). – Nederlandse Faunistische Mededelingen 50: 5-12.
- Noordijk, J., B. Luske, R. Michels & E. Wennekers 2018. Voedselbeschikbaarheid voor weidevogels. Automatische analyse van plakvallen. – Tussen Duin en Dijk 17 (2): 20-22.
- Oosterbroek, P. 2017. Op stap met Bob en Volkert. – De Vliegenmepper 26 (2): 29-30.
- Oosterhof, W. 2018. Gasten rondom de jaarwisseling. – Franje 21 (42): 72-73.
- Oostermeijer, G., J. Brugman, P. Kuperus & M. Boeken 2018. Natuurbruggen en genenuitwisseling van loopkevers. – Tussen Duin & Dijk 17 (3): 34-37
- Peeters, K. 2018. Getande melkslak *Otala lactea* (Müller, 1774) in Boskoop. – Spirula 416: 42.
- Peeters, T. 2018. Verkenningen in de Leijkant en het Groene Bosch. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 43-54.
- Peeters, T.M.J. 2018. Een bijdrage over de familie Platygasteridae in Nederland. – HymenoVaria 17: 66-74.
- Peters, S. & L. Stekelenburg 2018. Plaagdierboek. – Trichis Publishing, Rotterdam.
- Poorten, J.J. ter & Th. De Boer 2018. Een fossiele klep van de Groenlandse hartschelp *Serripes groenlandicus* (Mohr, 1786) aangespoeld op de Waddeneilanden. – Spirula 415: 53-56.
- Prick, M. 2018. Macronachtvlinders in de Vijlenerbossen van 2008 tot en met 2017. – Entomologische Berichten 78 (5): 158-174.
- Prick, M. 2018. Bijzondere soorten in 2016 en 2017 in Zuid-Limburg. – Franje 21 (41): 26-27.
- Prick, M. & R. Hulsbosch 2018. Dubbelhoekbandspanner (*Euphyia biangulata*) (Lepidoptera: Geometridae): na 45 jaar opnieuw in Nederland gezien. – Entomologische Berichten 78 (5): 193-194.
- Prick, M. & A. Schreurs 2018. Splinterboogbladroller (*Acleris umbrana*) (Lepidoptera: Tortricidae): nieuw voor de Nederlandse fauna. – Entomologische Berichten 78 (6): 230-231.
- Prick, M., A. Schreurs & T. van Noort 2018. Notities over de walnootstelmtmot (*Caloptilia roscipennella*) (Lepidoptera: Gracillariidae) in Nederland. – Entomologische Berichten 78 (5): 175-179.
- Prijs, J. 2017. Joop Prijs. – De Vliegenmepper 26 (2): 19-20.
- Putte, F. van de 2018. *Nigma puella* (Simon, 1870), het bont kaardertje, nieuw voor Nederland (Araneae, Dictynidae). – Nieuwsbrief SPINED 37: 2-4.
- Raak-van den Berg, C.L., P.W. de Jong, G. Gort, B.F.J. Manly & J.C. van Lenteren 2018. Life histories of an invasive and native ladybird under field experimental conditions in a temperate climate. – Entomologia Experimentalis et Applicata 166 (3): 151-161.
- Reemer, M. 2018. Rafelige of gladde gaten? Een onderzoek naar bijenhôtels. – HymenoVaria 17: 50-53.
- Sande, C. van de, O. Vorst, F. van Nunen, R. Jansen, J. Cuppen, T. Struyve & A. Dees 2018. Verslag excursie Schouwen en Goeree 15-17 september 2017. – Sektie Everts Info 120: 12-20.
- Schaffers, J. & T.S.T. Muus 2018. The larch cone moth, *Retinia perangustana* (Lepidoptera: Tortricidae): a remarkable new species in the Netherlands. – Entomologische Berichten 78 (6): 221-225.
- Scheepens, M. 2018. Verspreiding en overleving van *Glossiphonia complanata* door meeliften met *Dystiscus marginalis*? – Macrofaunanieuwsbrief 144: [5].
- Schilthuizen, M. 2018. Darwin in de stad. Evolutie in de urban jungle. – Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam.
- Scholten, I., H.H. van Kleef, G. van Dijk, J. Brouwer & W.C.E.P. Verberk 2018. Larval development, metabolism and diet are possible key factors explaining the decline of the threatened *Dytiscus latissimus*. – Insect Conservation and Diversity 11 (6): 565-577.
- Schulten, A., 2018. Zweefvliegen van Nederland en België. – Stichting Jeugdbondsuitgeverij, 's Graveland.
- Met deze veldgids is het merendeel van de in Nederland en België voorkomende zweefvliegen op naam te brengen door middel van een overzichtelijke en rijk met prachtige foto's geïllustreerde tabel en dito soortbesprekingen. In de gids zijn meer dan 550 foto's en ruim 300 detailtekeningen opgenomen. Via de hoofdsleutel zijn 30 kenmerkende soorten te determineren. Voor de overige soorten dienen de soortbesprekingen geraadpleegd te worden. Veel soorten kunnen vrij eenvoudig van foto op naam worden gebracht maar omdat niet alle in de gids opgenomen kenmerken altijd goed zichtbaar zijn op een foto, is soms meer nodig dan een scherpe foto. Een insectennet en loep komen dan goed van pas. Soorten die alleen op basis van genitaalkenmerken te onderscheiden zijn, zoals bijvoorbeeld soorten uit de genera *Sphaerophoria* en *Pipizella*, kunnen met deze gids niet gedetermineerd worden. *Zweefvliegen van Nederland en België* is een aanrader voor zowel beginnende als reeds gevorderde syrphologen. En dat alles voor één tientje!

- Servatius, L. 2018. *Baetis fuscatus* in de nevengeul van de Kromme Rijn. – Macrofaunanieuwsbrief 141: 7-9.
- Sinnema, S., J. Sinnema & G. Tuinstra 2018. Verslag van de excursie van de secties Ter Haar en Snellen van de Nederlandse Entomologische Vereniging (NEV) in De Wieden (Overijssel) e.o. van 24-26 juni 2016. – Franje 21 (42): 38-52.
- Slaats, J. 2017. Libellen als indicatoren voor hoogveenherstel in de Mariapeel. Libelleninventarisatie 2016. – Natuurhistorisch Maandblad 106 (12): 203-212.
- Slikboer, L. & Th. Zeegers 2018. Kraagbloedbij na bijna twee decennia terug gevonden. – HymenoVaria 16: 13-15.

Smit, J. 2018. Identification key to the European species of the bee genus *Nomada* Scopoli, 1770 (Hymenoptera: Apidae), including 23 new species. – *Entomofauna Monographie* 3: 1-253.

Wespbijen (genus *Nomada*) zijn koekoeksbijen die hun eieren leggen in de nesten van andere bijen. Door hun korte beharing en vaak wespachtige kleurpatronen doen ze aan wespen denken. Uit Nederland zijn 48 soorten wespbijen bekend. Dit lijkt aardig wat, maar het is peanuts vergeleken met de 208 die uit heel Europa bekend zijn. Al deze soorten komen aan bod in een zojuist verschenen overzichtswerk van de hand van Jan Smit. Niet alleen alle reeds bekende soorten worden in dit boek behandeld, maar ook maar liefst 23 voorheen onbekende soorten worden nieuw voor de wetenschap beschreven! Wespbijenspecialist Jan Smit heeft zich jarenlang toegelegd op het bestuderen van de Europese wespbijen. Menig vakantie is opgeofferd aan het verzamelen van nieuw onderzoeksmateriaal in Europese uithoeken. Het resultaat mag er zijn. Determinatiesleutels, voorzien van gedetailleerde kleurenfoto's, maken het mogelijk om alle 208 soorten op naam te brengen. Elke soort krijgt daarnaast een eigen bespreking van de kenmerken en de verspreiding in Europa. Dit werk mag in de boekenkast van serieuze bijenliefhebbers niet ontbreken! [MR]

- Smit, J. 2018. Goed en slecht nieuws over *Nomada baccata*. – *HymenoVaria* 17: 44.
- Smit, J. 2018. De breedbandgroefbij *Halictus scabiosae* in opmars. – *HymenoVaria* 17: 47.
- Smit, J. 2018. Hoornaarmannen. – *HymenoVaria* 17: 48.
- Smit, J. 2018. Bijen van slag? – *HymenoVaria* 17: 64.
- Smit, J. & E. van der Spek 2018. *HymenoBiblio* 2017. – *HymenoVaria* 17: 77-81.
- Smit, J., M. Jacobs & T. Peeters 2018. De Nederlandse en Belgische goudwespen van het genus *Chrysis*. – *HymenoVaria* 16: 15-19.
- Smit, J., W. Klein, T. Peeters & E. van der Spek 2018. Nederlandse namen voor bijen- en graafwespenfamilies. – *HymenoVaria* 17: 75-76.
- Smit, J., J. Noordijk & Th. Zeegers 2018. De opmars van de Aziatische hoornaar (*Vespa velutina*) naar Nederland. – *Entomologische Berichten* 78 (1): 2-6.
- Smit, J.T. & L. van der Jagt 2018. Larve *Volucella bombylans* gevonden bij *Bombus veteranus*. – *De Vliegenmepper* 27 (1): 9.
- Smit, J.T. & S.C. Langeveld 2018. Tweede vondst van *Merodon caucasicus* in Nederland (Diptera: Syrphidae). – *Entomologische Berichten* 78 (5): 192-193.
- Smit, J.[T.], I. Raemakers & K.[K.] Beentjes 2018. First host record of *Myopa pellucida* Robineau-Desvoidy (Diptera: Conopidae) identified using DNA barcoding. – *Zootaxa* 4521 (4): 593-596
- Soesbergen, M. 2018. Achteroever Koopmanspolder, watervlooiën voer voor vissen. – *Tussen Duin & Dijk* 17 (4): 18-21.

- Soesbergen, M. & G. Hilgeman 2017. De bodemfauna van Lelystad. Pissebedden, miljoenpoten, duizendpoten, wortelduizendpoten. – Gemeente Lelystad.
- Sonnemans, G. & J. de Ruiter 2018. Handboek voor bijenfans. – Uitgeverij Menuet, Boxmeer.
- Spek, E. van der 2018. Inventarisatie en monitoring van bijen, hoe doe je dat? – *HymenoVaria* 17: 54-58.
- Spek, E. van der, J. Smit, P. Kuijken, A. van Diemen, A. de Wilde, H. Nieuwenhuijsen, W. Klein, B. Jeucken, R. de Jonghe, J. Nuyts, A. van Stipdonk, J. Lighart & W. Heijmans 2018. Verslag excursie Chaamse bossen (5-8-2017). – *HymenoVaria* 16: 5-6.
- Stipdonk, A. van 2018. Verslag studiedag *Chrysis ignita*-groep (13-1-2018). – *HymenoVaria* 16: 7-8.
- Stooker, G. 2018. De nachtexcursie van de Insectenwerkgroep op 18 juli 2017. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 129-138.
- Stooker, G. & H. Spijkers 2018. Nachtvlinderen in de Kaaistoep in 2017. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 124-128.
- Stroo, A., A. Ibañez-Justicia & M. Braks 2018. Towards a policy decision on *Aedes japonicus*. Risk assessment of *Aedes japonicus* in the Netherlands. – RIVM Letter Report 2018-0091, Centre for Monitoring of Vectors, Netherlands Food and Consumer Product Safety Authority (NVWA), National Reference Centre (NRC), Ministry of Economic Affairs, Wageningen.
- Taekema, W. & J. Goud 2018. Interessante waarnemingen van een zandwingebied 13 km uit de kust van Vlieland. – *Spirula* 416: 43-48.
- Tempelman, D. 2018. Schietmotten in de Kaaistoep in 2012-2016. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 139-143.
- Tempelman, D. & M.J. Sanabria 2018. Macrofauna, libellen en schietmotten in de vennen bij Oosterwijk en Boxtel. – *De Levende Natuur* 119 (2): 68-71.
- Tilmans, R.A.M. 2018. De behaarde bijenwolf in Limburg. – *Natuurhistorisch Maandblad* 107 (4): 53-56.
- Troukens, W., H. Raemdonck & A. Drumont 2018. De stokroosaardvlo, *Podagrica fuscicornis* (Coleoptera: Chrysomelidae) in de Benelux. – *Phegea* 46 (2): 70-72.
- Tuinstra, G. 2018. *Cosmopterix orichalcea* (Lepidoptera: Cosmopterigidae): een nieuwe microvliinder voor de Nederlandse fauna. – *Entomologische Berichten* 78 (5): 180-191.
- Tuinstra, G. 2018. Faunistische mededelingen. Interessante vangsten. – *Franje* 21 (41): 11-13.
- Tuinstra, G. 2018. Interessante vangsten van macro-nachtvlinderen uit 2017. – *Franje* 21 (41): 28-30.
- Turin, H. & Th. Heijerman 2018. Onderzoek naar de poppenrover *Callisthenes reticulatus* op het Infanterieschietkamp, Harskamp 2015-2017. Loopkeverstichting (SFOC, Wageningen) – Rijksvastgoed bedrijf, Expertisecentrum Techniek, Sectie Natuur (Utrecht) – Intern rapport. 32 pp.
- Twigt, A. 2018. Muizenootjes (Ellobidae) op onverwachte plekken langs de Hollandse kust. – *Spirula* 416: 49-50.

- Twigt, A. & A. van Peursen 2018. Een rare zoetwatermossel in de Zanderij in Katwijk: *Scabies crispata* (Gould, 1843). – *Spirula* 414: 48-49.
- Twigt, A. & H. Raven 2018. Aanvullingen op de vondsten na de storm van 13 januari 2017. – *Spirula* 414: 50-53.
- Vaate, A. bij de & E.A. Jansen 2018. Resultaten van een excursie naar Zuidelijk Flevoland. – *Spirula* 415: 13-15.
- Vaate, A. bij de & M. Swarte 2018. Status van de toegeknepen korfmossel *Corbicula fluminalis* (O.F. Müller, 1774) in Nederland. – *Spirula* 415: 11-12.
- Vallenduuk, H. 2018. Een boekje open doen. – *Macrofauna-nieuwsbrief* 140: 9-13.
- Veen, G.F. 2018. Grote grazers en mieren – samen sturen ze plantengemeenschappen. – *Forum Formicidarum* 19 (1): 16-18.
- Veen, M. van 2017. Herinneringen. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 21-22.
- Velterop, J.H.C. 2017. Van weetjes tot eindeloos ontdekken, hoe interesse zich kan specialiseren. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 23.
- Verdonschot, P., F. Hesen, J. van Leijssen & L. Verheggen 2018. Steekmuggen in de Peelvenen. – *Vakblad Natuur Bos Landschap* 142: 14-17.
- Vermandel, E. & A. Vliegthart 2018. Trekvlinders in België en Nederland in 2017 (Lepidoptera). – *Phegea* 46 (3): 99-105.
- Vertegaal, K. & A. Boesveld 2018. Extra mitigerende maatregelen nauwe korfslak bij aanleg Hoekse Lijn. – *Vertegaal ecologie*. Leiden.
- Verweij, R. & A. Boesveld 2018. Nieuw (1): trends van weekdieren van de Habitatrichtlijn. – *NEM nieuwsbrief* 19: 4.
- Visser, V. de 2018. De bladpoorrandwants ... dennieliefhebber met gespierde kuit. – *Dierlagen Informatie* 2: 9.
- Vos, R. 2018. Onze eigen omgeving blijft ons verrassen. – *Franje* 21 (42): 73-75.
- Vos, R. de 2018. In memoriam Gerard Helmers (1920-2016). – *Entomologische Berichten* 78 (1): 32-33.
- Weele, R. van der 2017. Ruud van der Weele. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 32-34.
- Wesseling, M. 2018. Van hommeltot hooiwagen. – Uitgeverij Luitingh Sijthoff, Amsterdam.

Een zeer toegankelijk publieksboek. De 27 portretten bieden een verrassend inkijkje in het leven van onze geliefde kleine beestjes. De schrijfster heeft uitgebreid overlegd met de achterban van EIS.

- Westveer, J.J. 2018. Go with the flow: Unravelling the ecological mechanisms of dispersal and colonization by aquatic macroinvertebrates in restored lowland streams. – PhD Thesis, Universiteit van Amsterdam
- Westveer, J.J., H.G. van der Geest, E.E. van Loon & P.F.M. Verdonschot 2018. Connectivity and seasonality cause

- rapid taxonomic and functional trait succession within an invertebrate community after stream restoration. – *PLoS ONE* 13 (5): e0197182
- Westveer, J.J., P.F.M. Verdonschot & R.C.M. Verdonschot 2018. Biotic interactions enhance survival and fitness in the caddisfly *Micropterna sequax* (Trichoptera: Limnephilidae). – *Hydrobiologia* 818 (1): 31-41
- Westveer, J.J., P.F.M. Verdonschot & R.C.M. Verdonschot 2017. Substrate homogenization affects survival and fitness in the lowland stream caddisflies *Micropterna sequax* and *Potamophylax rotundipennis*: a mesocosm experiment. – *Freshwater Science* 36 (3): 585-594
- Wielink, P. van 2018. Mijten en teken van de Kaaistoep, een overzicht 1995-2017. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 61-67.
- Wielink, P. van 2018. *Dinocampus coccinellae* (Schrank, 1802): de lieveheersbeestjesschildwesp (Hymenoptera: Braconidae). – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 99-100.
- Wielink, P. van 2018. Kevers in de Kaaistoep 1995-2017. Overzicht van onderzoeken, methoden en gepubliceerde literatuur. Deel 1. – In: Peeters, T., A. van Eck & T. Cramer (red.), *Natuurstudie in De Kaaistoep en aangrenzende terreinen in Tilburg. Verslag 2017, 23e onderzoeksjaar*. TWM Gronden BV, Natuurmuseum Brabant & KNNV-afdeling Tilburg, pp. 101-123.
- Wiersma P., N. Godijn, B. De Jongh, B. Luske, J. Noordijk, U. Prins, G. Rozendaal, L. Slikboer, P. Verbeek & T. Zeegers. 2018. Experiment hoogwaardige akkernatuur Zegenpolder, Buitenland van Rhooon, 2017. Integrale rapportage 2018. – *Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels*, Scheemda.
- Wijnhoven, H. 2018. Opilioniërs - Zoektocht naar de herkomst van *Leiobunum* sp. A. – *Nieuwsbrief SPINED* 37: 38.
- Zeegers, Th. 2017. Telefoon. – *De Vliegenmepper* 26 (2): 36.
- Zeegers, Th. 2018. Hoornaars, horrorwespen of Grote Vriendelijke Reuzen? – *Vakblad Natuur Bos Landschap* 146: 7-9.
- Zeegers, Th., J. Smit & J. Noordijk 2018. Opgelet voor de Aziatische hoornaar. – *Natuurhistorisch Maandblad* 107 (2): 28-30.
- Zonneveld, C. 2018. Wanneer vier wespen vechten om een spin, loopt niemand er mee hin. – *Entomologische Berichten* 78 (6): 229.
- Zwier, J. 2018. Verhuizen of hoe een kleine tuin toch nog aardige waarnemingen oplevert. – *Franje* 21 (42): 53-58.

Publicaties Nederlandse Antillen (non-mariene)

- Boer, P. 2018. Ants of Curaçao, species list. – www.nlmieren.nl/websitepages/SPECIES%20LIST%20CURACAO.html.
- Buscher, L. 2018. Biodiversity soup: Detection of insects in bulk samples using metabarcoding. – MSc Thesis, Leiden University / Naturalis Biodiversity Center, Leiden.

- DCNA 2018. Molluscs of the Dutch Caribbean Islands. – *BioNews* 15: 8-10.
- Ermilov, S.G. & H. Smit 2017. Additions to the oribatid mite fauna of the Caribbean, with a description of a new species of *Epidamaeus* (Acari, Oribatida, Damaeidae). – *Acarologia* 57 (4): 791-804.
- Hovestadt, A. & S. van Leeuwen 2017. Terrestrial molluscs of Aruba, Bonaire and Curaçao in the Dutch Caribbean: an updated checklist and guide to identification. – *Vita Malacologica* 16: 1-39.
- Miller, A.J., M. Stech, T. van Andel, J.[T.] Smit, A.J. de Winter, E.[O.] Colijn, R. Bûtôt, K. Biesmeijer, H. Madden & B. van der Hoorn 2017. A multi-taxon cyberdiversity inventory of a small Caribbean island. – Presentation at the Entomological Society of America meeting, 7 November 2017, Denver, Colorado. <https://tinyurl.com/y8gv2xyy>.
- Smit, J.T., K.D. Dijkstra, K.K. Beentjes, A.J. Miller, H. Madden & B. van der Hoorn 2018. First records of Odonata from Sint Eustatius, Dutch Lesser Antilles. – *Notulae Odonatologica* 9 (2): 78-82.
- Smit, J.T. & A.J. Miller 2018. Bat ectoparasites from Sint Eustatius, Lesser Antilles (Diptera: Hippoboscidae: Streblinae & Hemiptera: Polyctenidae). – *Journal of Parasitology*.
- Starr, C.K. 2018. The number of insect species on a small oceanic island: two solutions to a Fermi problem. – *Entomologische Berichten* 78 (1): 7-9.
- Wetterer, J.K. 2018. Geographic distributions of *Strumigenys gundlachi* and *Strumigenys eggersi* (Hymenoptera, Formicidae). – *Transactions of the American Entomological Society* 144 (1): 131-141.

Publicaties buitenland

- Clarebout, S., C. Devillers & M. Dethier 2018. *Tritomegas rotundipennis* (Dohrn, 1862), une nouvelle espèce pour la faune belge passée inaperçu pendant plus d'un siècle et répartition des trois espèces de *Tritomegas* en Belgique (Hemiptera: Heteroptera: Cydnidae). – *Entomologie faunistique* 71: 1-12.
- Hamers, B. 2018. Nachweis von *Holcogaster fibulata* (Germar, 1831) in Nordrhein-Westfalen. – *Heteropteron* 51: 14-15.
- Helsdingen, P.J. van, S. IJland & M. Komnenov 2018. Inventory of the spiders (Araneae) of the border region of northern Greece with Albania and FYR Macedonia. – *Nieuwsbrief SPINED* 37: 5-23.
- Justine, J., L. Winsor, D. Gey, P. Gros & J. Thévenot 2018. Giant worms chez moi! Hammerhead flatworms (Platyhelminthes, Geoplanidae, *Bipalium* spp., *Diversibipalium* spp.) in metropolitan France and overseas French territories. – *PeerJ* 6: e4672. <https://doi.org/10.7717/peerj.4672>.
- Franse onderzoekers werpen in dit artikel de vraag op: How could 40 cm long invasive worms escape the attention of the scientists for 20 years? Nou, door er niet alert op te zijn. Als je wel systematisch zoekt, vind je kennelijk een hoop. In Frankrijk loopt een enthousiaste platwormdeskundige rond, Jean-Lou Justine, die in 2013 door heel Frankrijk 'citizen scientists' opriep om uit te kijken naar landplatwormen, en vondsten bij hem te melden. Het liefst door het beestje op te sturen, zodat ze de DNA-barcode konden bepalen. Hij begon een blog, opende een twitteraccount en schakelde voor zijn oproep TV, radio en kranten in. Dit leverde een grote respons op, met meldingen van tot 15 jaar terug. De auteurs beperkten zich tot de invasieve

hamerhoofdplatwormen (*Bipaliines* sp.), waarvan drie soorten gemeld werden. Soms met honderden tegelijk op één plek. De vondsten die de afgelopen 20 jaar gedaan zijn in Frankrijk werden door ondeskundigheid afgedaan als kleine wormen, lintworm, bloedzuiger of gewoon een oninteressant beest. Terwijl de exoten die nu in grote getalen gemeld zijn, een invasiviteit hebben die wat meer alertheid voor deze groep rechtvaardigen. Ook in Nederland worden steeds meer vondsten gedaan van platwormexoten. Tot nu toe door bodemfauna-enthousiastelingen, maar een wat meer gestructureerde aanpak zou ook hier voor een veel completer beeld kunnen zorgen. Voor de Nederlandse situatie, en waarom je alert moet zijn op platwormexoten, zie de exoteninformatie op Nederlandsesoorten.nl, onder Geoplanidae (familie). [SdW]

- Kalkman, V.J., K.-D.B. Dijkstra, R.A. Dow, F.R. Stokvis & J. van Tol 2017. Out of Australia: the Argiolestidae reveal the Melanesian Arc System and East Papua Composite Terrane as possible ancient dispersal routes to the IndoAustralian Archipelago (Odonata: Argiolestidae). – *International Journal of Odonatology* 21 (1): 1-14.
- Lock, K. 2018. *Orthotylus (Melanotrichus) rubidus* (Puton, 1874) new to Belgium. – *Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie* 154: 34-36.
- Lock, K. 2018. The genus *Tuponia* Reuter, 1875 in Belgium (Hemiptera: Miridae). – *Bulletin van de Koninklijke Belgische Vereniging voor Entomologie* 154: 44-46.
- Reemer, M. 2017. *Ubristes rex* sp. n., a new microdentine hoverfly from northern Brazil (Diptera: Syrphidae: Microdentinae). – *Zootaxa* 4362 (2): 280-286.
- Steenis, J. van, B. Gharali, Th. Zeegers & H. Sadeghi Namaghi 2018. *Trichopsomyia ochrozona* (Stackelberg, 1952) (Diptera: Syrphidae) recorded from Iran for the first time with a key to the West Palaearctic *Trichopsomyia* Williston, 1888 species. – *Zoology in the Middle East* 64 (4): 345-359.
- Ulyshen, M.D. (ed.) 2018. Saproxylic insects - Diversity, ecology and conservation. – Springer.
- Westrich, P. 2018. *Die Wildbienen Deutschlands*. – Eugen Ulmer Verlag, Stuttgart.
- Een vuistdik boek van 824 pagina's boordevol informatie over de wilde bijen van Duitsland: *Die Wildbienen Deutschlands* van Paul Westrich. Geen determinatiesleutels, maar veel informatie over habitat, bloembezoek en nestelwijze van 565 soorten bijen. Voor elke bijenliefhebber die wel eens bij onze oosterburen over de vloer komt, en voor iedereen wiens hart sneller gaat kloppen bij het zien van 1700 prachtige kleurenfoto's van allerlei bijensoorten die we hier niet hebben. Ook over de Nederlandse soorten staat er natuurlijk veel informatie in dit boek. [MR]

Willemse, L.P.M., R.M.J.C. Kleukers & B. Odé 2018. The Grasshoppers of Greece. – EIS Kenniscentrum Insecten & Naturalis Biodiversity Center, Leiden.

The Grasshoppers of Greece is een prachtig, overzichtelijk en volledig boek! Het behandelt alle 378 vertegenwoordigers van de orde van de Orthoptera van Griekenland, waarvan de sprinkhanen, sabelsprinkhanen en krekels de bekendste vertegenwoordigers zijn. Het boek ontleent zijn schoonheid onder meer aan het indrukwekkende aantal van 1247 hoogwaardige kleurenfoto's, waarmee het een uniek beeldoverzicht geeft van de Griekse soortenrijkdom. De lay-out, die gedragen wordt door de vele hoogwaardige foto's, is overzichtelijk en strak. De vorm-

gever heeft gekozen voor een rustig en leesbaar lettertype, waardoor de gepresenteerde informatie makkelijk toegankelijk is. Het is een rijk geïllustreerde, uitgebreide en lijvige 'veldgids+', waarin aan alles gedacht is: lezenswaardige algemene hoofdstukken, een determinatiesleutel, een volledige beschrijving van alle genera met lijsten van alle soorten doorspekt met de al genoemde schitterende foto's, oscillogrammen van de zingende soorten en van elke soort een verspreidingskaartje. De half-verstevigde kaft zorgt er voor dat deze flinke pil toch handzaam genoeg is om mee te nemen in het veld. Dus met z'n allen naar Griekenland volgend seizoen! [RF]

Zeegers, Th. & P. Álvarez Fidalgo 2018. Review of the *scolopaceus*-group of *Rhagio* Fabricius 1775 with the description of a new species from the Iberian Peninsula (Diptera: Rhagionidae). – BV news 7 (96): 91-123.

EIS-bureau

EIS-Bureau, 071-7519314, eis@naturalis.nl

Ed Colijn, 071-7519309, ed.colijn@naturalis.nl

Daan Drukker, 071-7519309, daan.drukker@naturalis.nl

Vincent Kalkman, 071-7519373, vincent.kalkman@naturalis.nl

Roy Kleukers, 071-7519374, roy.kleukers@naturalis.nl

Bram Koese, 071-7519373, bram.koese@naturalis.nl

Martijn Kos, 071-7519314, martijn.kos@naturalis.nl

Annemarie Kroon, 071-7519314, annemarie.kroon@naturalis.nl

André van Loon, 071-7519314, andre.vanloon@naturalis.nl

Jinze Noordijk, 071-7519309, jinze.noordijk@naturalis.nl

Menno Reemer, 071-7519359, menno.reemer@naturalis.nl

Linde Slikboer, 071-7519359, linde.slikboer@naturalis.nl

John Smit, 071-7519359, john.smit@naturalis.nl

Theo Zeegers, 071-7519309, theo.zeegers@naturalis.nl